

A'

TSASZARI és KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Költ *Bétsben*, Bóldog Asszony-Havának
(Januáriusnak) 27-dik napján, 1792.

Béts.

Ö Felsége, meg-parantsolta a' *Tseh-Ország*i 's *Austriai* Udvari Kantzelláriának, hogy venné summába az el-törlött Klafstromokat, valamint azon személyeket is, kik az el-törlött Fundátzióknak 's Klafstromoknak vissza-állításokért esedeznek. Ezen Ts. Kir. parantsolatnak végre-hajtására egy különös Kommisszió állíttatott fel, melly a' múlt Decemb. 28-dikán lett készen a' maga munkájával. Ennél fogva, következő elentést terjesztett a' Kantzellária ö Felsége
Ileibe :

I

Az

„Az Auszriai, Tseh, és Gallitziai örökös Tartományokban öszveséggel 413 Papi Gyűlekezetek, 309 Férjfi, és 104 Asszony - nemi levők töröltettek el. A' még fenn-álló szerzetes Társaságoknak száma megy 469-re: mellyeknek négy száz húsz Férjfiakból, negyvenkilente pedig Asszonyokból áll. Ezek között még 129-en vagynak, az el-töröltetés végett ki-jeelve. Tsupán 53 illetén Társaságokbéli Papok könyörgöttek, az el-töröltetett Klastromoknak vissza-állíttatásokért.“ — Ezen Jelentésre, arra határozta magát ő Felsege: hogy az el-törölt Fundátziók, és Klastromok többé nem fogják vissza-állíttatni, és ezen akaratját minden Tartományi Székeknek is tudokra adta ő Felsege, ezen hón. 17-dikén költ Udvari Végzése által, 's ebben egyszermind azt is parantsolta az említett Székeknek, hogy minden ezentúl be-nyújtandó kérésekre, mellyek a' Klastromok' vissza-állíttatását fogják tárgyazni, tsak azt felellyék, a' mit tart az ő Felsege' ki-jelentett akaratja.

A' Ferentz Fő Hertzeg' előlülése alatt fel-állított Katonai Kommisszióról, ezeket jegyzi-meg a' Bétsi Udvari Újság: „hogy koránt sem akarja az által ő Felsege fundamentomostól fel-forgattatni a' most fenn-álló Katonai Systemát (mint némelleyek vélekedtek); hanem tsak a' vagon bizva ezen Kommisszióra, hogy nyomos tanátskozásai után, terjessze ő Felsege eleibe azon jobbítások eránt a' maga vélekedését, a' mellyek esnetnének még a' Katonai Systemának minden ágán. Ezen vélekedést meg fogja vizsgál-
gál.

gálni ő Ts. Kir. Felsege, Gróf *Lacy* Fő Hadi Vezérrel együtt; 's úgy tsinál törvényt belőle.

A' Tsászár' Magyar Lovas Regimentjében eddig Kapitányságot viselt *Keszler* Úr, Fő Strásamesterségre emeltetett.

Ezen hónapnak 16-dikán, éjfél-utáni másodfél órakor bizonyos Férjfi - személyt vontak ki egy árokból, a' *Wienn* nevezetű külső Városban. Nem vólt ugyan egészen hólt az Ember; de se nem szólhatott, sem nem eszmélt. Ezen állapotban meg-hólt néhány napok múlva, a' közönséges Ispótyában. Kék posztó köpönyegben, 's Magyar öltözetben találtatott a' szerentsélen Ember. Semmi héjja se vólt a' ruhájának.

Hogy' megy a' gabona Austriában?

Bétsben, Jan. 16. dikától fogva 21. dikig,
el - ment egy *Posonyi* mérő garason.

Búza	-	-	-	-	42	—	60 *)
Rozs	-	-	-	-	26	—	30
Arpa	-	-	-	-	25	—	31
Zab	-	-	-	-	16	—	20

Fischamentben, melly két postánnyi járó föld *Bétstől Poson* felé, Jan. 19. dikén ment egy *Posonyi* mérő garason

Búza	-	-	-	-	54	—	56
Rozs	-	-	-	-	24	—	27
				I 2			Arpa

*) A' számoknak illyetén le-irása' módja azt jelenti, hogy a' búzának leg-alsó árja vólt 42 garas; leg-felső pedig 60.

Arpa	-	-	-	-	21	—	23
Zab	-	-	-	-	11	—	16

Drafskirchenben, melly fele útja *Bétshez*
Német Újvárnak (Wienerische Neustadt) ment
 Jan. 19. egy *Pos.* mérő garason

Búza	-	-	-	-	48	—	57
Rozs	-	-	-	-	27	—	30
Arpa	-	-	-	-	25	—	28
Zab	-	-	-	-	14	—	17

Magyar Ország.

A' Kis-Kúnságról, Jan. 21-dikén.

„Tegnap érkezett *Izsákra* a' *Török* Követ,
 ma ott pihen; minden nap két *stáziót* megy.
Pesten, és *Budán* két nap fog múlatni.

Ezen hónapnak 16-dikán vólt a' három
Distriktusoknak Jászberényben közönséges
 Gyűlések, és némelly *Tisztekre* nézve *szék-*
újjítások. — Mikor *Fő Kapitány T. Boros*
Ur, Jászkiséri Fi, Fazekas András Ur eránt
 szóllott vólna, ezt mondá: *Ennek az Iffjú*
Úrnak valamelly illendő tisztséget kell adnunk,
mivel Nádor - Ispány ő Fő Hertzegsége világo-
san meg mondotta: hogy ha mi nem adunk —
maga fog néki adni. — Adtak is: mert a'
 meg nevezett *derék Iffjú Ur, Fiskálissá* es-
 kettetett fel. — *Kis-Kúnsági Distriktuális*
Kapitánnyá lett, az eddig vólt *Fiskális Már*
András Ur Kún Szent Miklósi Fi, kinek a'
Nagy Atya is *Kapitánságot* viselt; még pedig
 mind a' *hadban*, mind a' *Distriktusban*.

Pestről, Jan. 10-dikén.

„Szinte közönséges tanúságot adhattak
 vólna már a' sok *gyászos példák* az eránt,
 hogy nem kell *töltött puskát* tartani az
 ollyá-

ollyatén házaknál, a' hol gyermekek vannak. Nevekede itt a' napokban is eggyel, az említett szerentsétlen példáknak száma. Történt t. i., hogy a' szobát akarván takarítani két Leányzó — eggyik 12, a' másik 15 esztendős — tréfából *Amazonokat* kezdenek jádzeni — vitézkedéshez fognak. A' kisebbik török késsel ijjesztgette a' nagyobbikat. Ez pedig puskát kap, 's rá tsattan-tya a' másikra. Először tsötörtököt mondott (hibázott) a' puska; de másodszorra el-sült, 's egyszerre meg-ölte a' kisebbik Leányt. “

Tolna - Vármegyéből.

„Adjon Isten három B—ét, három S—et, három E—t!!! *). Ez, a' többek között, a' mi mindennapi Imádságunk. Bóldog Ország az, mellyben mind ezek fel-találtatnak. De melly ritka Tartomány, 's Ház ditsekedhetik, mind azoknak tökéletes birásával. Ha egyben bővölködik: másban szükséget lát. — Édes Hazánkat ugyan nem nyomja már többé, a' kegyetlen *Márs'* békételenkedésének terhe; de az éhséggel, és szükséggel most sem szünt még meg minden része küszködni. — A' marha-húsnak, öt krajtzár nálunk az árra; borunk, vólna a' mint vólna; de a' *búza! búza!* ez az, a' mi a' különben leg jobb Gazdákat is illy keserves panaszra fa-

*) *Bort, Búzát, Békefféget. — Sót, Ser-tést, Szarvas-marhát. — Éfzt, Eröt, Egéfféget.*

fakasztja: *Meg mutatta az Isten, hogy adhat is; de azt is, hogy ha akarja, akkor is vissza tudja venni a' maga áldását, midőn már szinte kezében volt az az Embernek.* Olly szép termés volt ugyan is az idén, hogy még nem emlékeznek illy gazdag aratásról. De mi haszna? *Tantalusnak* az a' leg-nagyobb gyötrelme, a' Poéták' képzelődése szerént, pokolban, hogy a' rakott asztal mellett is éhezni kell néki. A' mi Embereinknek is a' fáj leg inkább, hogy a' rakott asztalok mellett, a' szép és jól sültt búza kenyér helyett, a' sovány kukoritza (tengeri) málén kell nékiek rágódní. Oka ennek az, mert a' sok essős és havas idők miá, nyomtatatlan vagy-nak minden asztalok; 's akármelly jól legyenek is bé-fedve: fenékiig le-áznak, ki-tsiráznak, 's el-rothadnak. — Itt tehát bé-tölt valóban, az életre nézve, a' tavalyi *Baranyai* Paraszt Próféta' jövendölése; de bé-tölt nagy részént a' szénára nézve mondott profétziája is: mert a' kik Úr' napja előtt kaszáltattak, kevés hasznát vehették munká-joknak, a' gyakor essözés miá.

Volt nállunk egy *Vizteleki Sándor* nevű éltés Ember. Itt is, amott is kotsiskodott; régenten pedig Ispányságót is viselt a' *Festets* Uraságnál, a' mint maga beszélette. Gyakran mondogatta azt is, hogy ő Nemes Ember; melly meg-lehet: de leg-alább egy tsepp Nemesi 's Úri *character* (természeti tulajdonság) se nézett ki belőle azon az eggyen kívül, hogy a' dologtalanságot, és henyélést mód nélküi kedvelte. — *Meg-botsásson az Uri Rend! Koránt sem a' magam iteletét mor-*

mondám ki most, a' midön illy ki-fejezésekkel élttem; hanem a' tudatlan Község' nyelvén szólltam, melly, a' mint tudni való, a' munkátalanságban helyhez teti az Üri karaktert, 's ugyan azért köz-mondássá is vált az efféle mondás nálla: Énnye, 's be nagy Ürrá lettél! bizony még azt se tselekedheted már meg. — A kik messzebbeske látunk az orrunknál, tudjuk, hogy a' körhelység, nem valóságos nemesi és úri, hanem tzigány karakter. — De hogy a' dologra vissza térjek: 's mi leve *Viztelekinek* a' vége? Az, a' mi a' tunya életnek, 's dolog-kerülésnek szokott közön-ségeisen lenni, t. i. üres erőseny, ehes has, és végre törvénytelen útakon való élődiség. Hozzá fogott már a' mi *Viztelekink* is ehez a' tsunya mesterséghez, mert a' hasa kén-szerítette. Meg érzette azonban a' sáfrány-illatot, 's tartván tőle, hogy nemes létére, olly helyre talállyák dugni, a' hol ki nem veszi kezéből a' kutya a' kenyeret: egyfzer biz ő — *illa berek, nád a' kert.* — De minekelötte e' történt volna: meg-jádzotta még előbb a' mézes kaláts. báb-sütöt. Oda megy t. i. vásár alkalmatosságával a' mézes kalátsos sátor alá, fel ölel egy rakás bábót, 's már menő félben vólt vele, midön megszóllítja a' Báb-sütő: *Lassan Atyafi! még meg se adta ked az árrát a' báboknak.* — Erre ő, mintegy neheztelöleg: *No no, úgy-mond, hiszem nem szokik el az ember vele, amott megy a' feleségem, azt akarom ide szóllítani.* Utánna kiáltott tehát egy távol menő Asszonynak, és mivel nem akart ügyelni az Asszony reája, illy szép áldást, és ditsé-

retet is töldött vólt kiáltásához: *Ördög bújjon a' siket füledbe, be nagyot hallassz! Tudom, hogy a' hortsmára indúltál már, ilyen korán: mert ég a' pokol torok úgy é? Tsak men- degél azonban az Asszony felé: egyszer hir- telen útat veszt, 's máig is viszi a' bábok' árrát a' sütőnek.*“

A' Frantziák' dolga

olly közönséges figyelmetességnek tárgyává leve *Europában*, hogy nem tsak azt olvassuk már erről örömet, a' mi, kétségsbe - hozha- tatlan valóság; hanem még a' futó hireket, és tsupa vélekedéseket is. Imhol azért köz- lünk azokból némellyeket:

Azt irták *Koblentzből* Jan. 12-kén, hogy bizonyos Hatalmasságok öszve akarják bé- kéltetni a' *Frantzia* Királyt, 's Nemzet- Gyűlését, a' *Frantzia* Királyi Hertzegekkel; és hogy van is reménység, ezen szándéknak bóldog végéhez. — A' *Neuvidi* Újság-Iró, más hangon beszéll. Ő azt itéli, hogy min- den órán három Excellentiás Nagy Követe- ket küldenek az *Európai* Fejedelmek *Frant- zia* Uraimékhoz, úgymint: *Agyú*, *Bomba*, és *Bajonét* ő Excell. kat. Tellyes hatalmok léfzen ezeknek, hogy eggy óra alatt többet végre hajtsanak, mint a' mennyire húsz más nagy parókás, pázsis, és ekvipázsis Követek mehetnek. — Ez az Ultimátumok (utolsó Végzések) minden *Európai* Hatalmasságok- nak! — Így ír továbbá a' *Neuvidi* Újság- Iró: „Örülnek a' ki-költözött *Frantziák*. Jan. 24-dikén, milliók érkeznek számokra *Spanyol Országból*. — A' *Nassau* Hertzeg jó válalzt küldött *Bétsből*, *Koblentzbe*. — Az em-

említett Hertzeg azért ment vólt, a' mint bizonyosnak állítják, *Koblentzből Bétsbe*, hogy ki- vegye a' Tsászárból: *Széna* é már, vagy *szalma*? A' Tsászár úgy felelt, a' mint csak a' *Frantzia* Kir. Hertzegek óhajthatták. *Eddig vagynak a' Neuvidi Ú. I. szavai.* — Jan. 12-dikén költ *Koblentzi* Tudósítás szerint, azt irta a' *Hollandiai* Helytartó Hertzeg a' *Frantzia* Királyi Herizegeknek, hogy ha tettik nékiek, mennyenek az ő *Német Ország* Tartományába. — *Londonban* azt rebesgetik, hogy Gróf *Goronsky* a' végett küldetett vólna *Pétersburgból Londonba*, hogy tanúllyá ki az *Angliai* Udvar' szándékát, *Frantzia Ország*ra nézve, 's igérje meg néki, hogy csak ellene ne szegezze magát *Anglia; Ruffzia'*, és *Svéd Ország'* törekedéseinek: hasznát fogja venni az *Oroszokkal* való kereskedésben. — Más felől azt beszélik, hogy *Frantzia Ország* tellyes igyekezettel rajta van, hogy örökös Frigyet kössön *Angliával.* —

Ezek, hírek, és vélekedések vóltak; ha- nem már ez valóság: hogy ő Ts. Kir. Felsége nagyon őrizkedik, a' *Frantziákkal* való hadba elegyedéstől; mellynek új bizonyosságát adta azon Rendelése által, mellyet ezen hón. 5-dikén tétetett közönségessé *Felső- és Alsó-Brisgauban*, hogy t. i.: tellyességgel meg ne engedődjék ezen Tartományában ő Felségének, a' ki-költözött *Frantziák'* Rekrutáiknak (itt amott fel-szedett Katonáiknak), *Ettenheim, Oberkirch* 's a' t. felé való által-szállítások. Ezen Rendelését közlötte a' *Bádeni* Markgráffal is, még pedig úgy, mint

követni való példát. — Valóság az is, hogy ezen hón. 4-kén meg hirdettette a' *Frantzidk* Királya minden Alattvalóinak, hogy a' *Német Birodalomnak* tsak leg-kissebben is bántására járnai ne mérészellyenek. Jan. 16-kán pedig bizonyossá tette a' *Trieri* Vál. Hertz eget, hogy az eddig való barátságos szomszéd-ságot szívesen óhajtja fenn tartani. — Valóság az is, hogy sokan takarodnak vissza a' Ki-költöztek között *Frantzia Országba*.

Elegyes Tudósítások.

Spanyol Országának reménysége nagyon, hogy talám ezére tér már ő *Marokkói* Szakállas Felsege valahára; 's emberséges Ember módjára akarja a' Békekesség-kötést. — Annak meg bizonyítására, minémü betsülettel, és bizodalommal veseltetik a' *Spanyol* Király, a' T. Papi rendhez; jónak ítélte, hogy ezen rendből is legyen egy Minifter a' Kamaránál a' ki a' Papság' dolgaira ügyeljen.

Portugállidnak nem tsak a' fő Városában *Lisbonában* vala a' múlt Novembernek 27-dikén föld-indulás, a' mint eddig írogatták: hanem az Országának nagy részében meg rázskódott a' föld, észak-i napkelet felől, déli napkelet felé 's tartott a' rázskódás harmadfél minutáig: de semmi kárt nem okozott. *Lisbonában* nagyobb erőben rengett ugyan a' föld: úgy hogy a' többek között egy Klastom Templomában le vetődtek az óltárról a' gyertya tartók: mindazáltal ott sem lett kár. Nem lett azoltától fogva is, és ennél fogva megént neki bátorodott a'

Ne-

Nemesség, melly az 1755-dik esztendőbeli veszedelemre emlékezvén, (a' midőn szinte el temettetet a' Város a' maga rakás köveiben) ki költözött vólt Nov 28-dikán falukra.

Mediolánumban két rendelést tétetett közönségeffé közelébb a' Kormányfzék. Egygyikben a' péter - kés - viselés tiltatik meg, 50—500 tallér büntetés alatt. — Az utazóknak azonban meg - engedtetik, hogy magok óltalmazása végett kardot hordhassanak magokkal. — A' másik Rendelésben meg tiltatik a' sebesen való kotsizás, száz tallér, arestom 's a' t. büntetés alatt — Héjj be nagy szükség vólna erre a' Rendelésre még Bétsben is.

Dánia' fő Városában Koppenhágában, egy Zsidó vétetett bé nem régiben a' Kenyérsütők tzéhekbe. — Rövid időn más Tzéheknek is lesznek Zsidó Mester Ember Tagjaik.

Az *Ausztriai Belgyiomi* Kormány Szék kiváltképpen való módon gondoskodik az Iffjuságnak jó neveltetéséről. Kemény parantsolatot botsátott minden nevelő Házakba, hogy az Iffjak valóságos fenytékben tartassanak.

A' *Lüttichi* Püspöknek *Thuin* nevezetű Városából, alig vonták ki a' lábokat, Tsászár ő Felsége Katonái: mindjárt egymás hajába kaptak a' Polgárok. A' felső Város szabad akarató Katonái közzül 15-en igen veszedelmes sehekert kaptak.

Tudo.

Tudományi Dolgok.

Következendő tizimü Könyvetske érkezett hozzánk *Posonból* a' napokban:

Pöstényi Fürödés, a' mellyet egy Magyar Lovas Ezerebből való Százados, az ottan történt mulatságos dolgokkal, élő Magyar nyelven, Versebbe foglalt, 1787. Esztendőben, Rák-Havának 12-dik napján. Nyomtattatott Tsöbörtsökön, a' Caspium Tenger' partyán azon Esztendőben. Kis 8-ad rétbén. 45 öld.

Belöle, ezt a' nevettséges történetet kívántuk Munkánkba iktatni

A' Tzigányokról.

En egy Vasárnapon érkeztem estvére,
Jó Gazdához száltam falu' közepére,
Kápolna, Mézárszék nem vóltak messzére,
Udvarán jó konyha, szakátsom' kedvére.

Szeredről már itt vólt egy új Magyar
Khórus,

Elöl melly hegedült, vala jó Muzsikus,
Nem vétetett töle, semmi hamis tónus,
Tsudáltam: hogy kerézt - neve vala *Ambrus*.

A' mint vatsoráltam, öten meg jelentek,
Elöl szolgám által hozzám bé - izentek,
Jöjjenek - bé, mondám: bé jövén köszöntek,
Szóltam: jó barátim! honnan valók kentek?

Szerediek vagyunk, és fürödni jöttünk,
Szólt *Ambrus*: kettő van kesvinyes közöttünk,
Nékem is, és Ferkó ötsémnek a' fejünk
Sédül: meleg vitztől, tám jobbúlást nyerünk.

Feleltem: engem' is szint ilyen baj gyötör,
Nints appetitusom, ha eszem, bánt tsömör,
Tsak hogy nem keringek, mint keringős ökör,
Olly nagyon fáj fejem, lábamat közsvény tör.

De

De most *Bétsből* jövök, Tsálfár' Doktorával
Szóltam bajaimról, én önnön magával,
Adott orvosságot, esküdött szavával,
Semmi bajom nem lesz, élven kurájával.

De azért Barátim! hogy mi most szenvedünk
Nem szükség, a' mellett szomorúk is legyünk,
Húzd rá magyarossan, Ambrus! ígyünk 's
együnk,
Hóltunk után majd meg-láttyuk, hogy mit
tegyünk.

Nem is kémélték ők, hegedük' húrjait,
Régi Magyaroknak palotás tántzait,
Úgy meg-vonák, hogy a' halgatók' lábait
Mozdulásra hozták, köszvényes inait.

Egy jó nagy palatzkal, bort nekik adattam,
Vatsorálván, velek magamat múlattam,
Rákótzsi, *Bertsényi*, nótáit hallgattam,
A' *Nagy - Idait* is, velek el-vonattam.

Latzkó fiúnak is el-húzák keservét,
Annyával meg-történtt szerelmes esetét,
Pihegő hangokkal el-mondák énekét,
Az öreg Tzimbalmos húllatá itt könyvét.

Majd fél éj vólt, hogy ők, én tolem el-
mentek,

Egy tsürbe tsak közel hozzám, szállást kértek
Más nap korán regvel már nálam termettek,
És mikép' nyugodtam, engemet kérdettek.

Mondottam: Barátim! keveset aludtam,
A' fej-szédüléstől ágyamban forgottam,
Erre a' poharat, asztalról fel-kaptam,
És utolsó tseppig, előttök ki-ittam.

— — — : estve nyóltz órakor
Meg-jelentek nálam, napnak le-száltakor,
Di-

Ditsekedtem: hogy melly nagyon használt
a' por;

Hogy most már jól esik mind-étel, mind a' bor.

Ezt halván, közzülök négyen menyre földre
Kértek: hogy tekintsek beteges ügyökre,
Mert szörnyen szenvednek lábokra 's fejekre,
Ezen porral legyen én segedelmekre.

Szívessen, Barátim! feleltem, szolgállok,
Hog Ti jobban lesztetek, a' mellett is állok,
Ha el-fogy is, *Bétsben* majd frisset találok,
Örültek: befzedem kedvet nemzett nálok.

Az Iskátulát itt mindjárt elő-vettem,
Négy seres pohárba jó négy dózist tettem,
Friss vizet reájok, mint szükség, öntöttem,
Portzelán tátzákkal azokat bé-fedtem.

Vatscrálván szóltam: no muzsikályatok,
Ma néhány szép Lengyel tántzokat vonnyatok,
Majd mingyárt néktek is, ennetek adatok,
Kivánom azután, hogy jól nyugodgyatok.

Lengyel táncz vonáshoz, hozzá is fogának
Négycet is ök egybe. öfzve kavarának,
De nem vólt itt, hijja, a' cigány czifrának,
Újjal húrokon is, gyakran pattogának.

Egy tántzot el-vonván, meg mondák
hogy kié,

Uram! im' ezs a' tántz, Fiscáriusunké,
Ezs a' más pediglen, ni Kasznár-Urunké,
E' pedig a' hídnál lakó Vámosunké.

Ezek után mondám: mennyetek már enni,
Jöjjetek el korán, orvosság bé venni:
Mert én a' fördöbe, jókor fogok menni,
Majd megint estvére, vígan fogunk lenni.

Régvel öt órakor' már Konyhamba áltak,
Mig Kávémat ittam, udvaron sétáltak,

Lát.

Láttam, láb hegyen is, ajtórn előtt jártak,
Mikor szállítom bé, ők tsak arra vártak.

Kávézásom után, gyertek bé! mondottam,
Vizeket kanállal fel zavarítottam,
Kinek kinek az ő dózsissát nyújtottam;
Igyátok ki frissen! biztatva szállottam.

Egybe mingyárást is' ők azt fel hajtották,
De szemeket rútvál bé húnyorították,
Testeket meg rázván szájok görbén vonták,
Be fojtos ital ezs, Uram! azt mondották.

Rájok rivalzkodtam: mért hunyorganak
úgy?

Felelt a' Kóntrahás neve vólt Perepúlty,
Jaj Uram keseri, bides mint a' ló húgy,
Semem zsöld karikát hány, tám jön reám súly.

A' pora is enyves, mert, inemhez ragadt,
Ugy tetzik, holyagzsig nyelvem tüle, 's dagadt
A' vér a' Lelkembe egészsen fel áradt,
Még jó a' fejembe, hogy esem meg maradt.

Hallyátok Barátim! egy sins jó orvosság,
Hagy rosz, rosszat hajt el, hidgyétek: valóság,
E' rosz majd meg gyógyít, és ér nagy böl-
dőség

Titeket: hogy ezt most tézitek, bolondság.

Mindígy vólt, szolgámmal a' förödő házba
Sétáltam; bé mentem rendelt kamarámba:
Fel öltözvén itten förödő ruhámba,
Bé ültem he vizzel meg töltött vannámba.

Bándám is utánnam hamar el érkezett,
Köz förödőhöz érvén, gatyára vetkezett,
Hellyt nyerni fokaság között igyekezett,
De még is mind a' négy közikbe férkezett.

Ennek nagyobb része, vala Katonaság,
Fördött sok Németh is 's Tót, Magyar Pol-
gárság,

Sváb,

Sváb, Hijentz, sok Hanák, felusi Parasztság,
Leányok, Asszonyok, nem kevés zsidóság,

Nem sok idő múlva, hallottam nagy zajgást
Üssed! udri! slág tzú! e' szókat's pufogást,
Vannámba fel áltam; lássam a' lármázást,
Láttam is, hogy Bandám téfzen már szaladást,

Mivel a' he-vizbe ők nyakig be ültek,
Ennek forrójátúl gyomrokba hevültek,
A' dózis operált, hogy szint úgy zödültek,
Izzadott homlokok, majd hogy el nem dültek

Hamar a' gyomrokon a' só hatalmat vett,
Rotyogott füstösök, rút's nagy bűdösség lett,
A' viz zavarodott, sok sinre lett festett,
Mellyért ki ki, ki itt fördöt, nagy szitkot tett.

A' sok ütések közt, vizből ki ugrottak,
Tzigány mézgát még is, sűrön botsátottak,
Akkor is inokon folyt, mikor futottak,
Ugyan tsak a' sűrő füzesbe jotottak.

Kik velek fördöttek, vizből ki költöztek,
Pfi! Pfi! kiáltottak, hirtelen öltöztek.

Sokan ruhájokat, tsumóba kötöztek,
Dohos volt a' Tzigány Myrha, mellyt öntözték

Katonaság főkép, haragra fel indúlt,
Hogy őket meg verik, nagyon készült dúlt
's fúlt,

Sok már köztök bothoz, sok pallosához nyúlt
Láttam roz lesz vége, parasztság is mozdúlt,

Azért a' ruhámat szaporán fel vettem,
És közikbe menni felette fiettem,
Szerentsére még is köztök hamar lettem,
Tzigányok mért jártak így, el beszéllettem.

Meg értvén a' dolgot minnyájan nevettek,
Hogy nem bántják őket, ígéretet tettek,
Nem volt más beizédjek, a' mint ők öltöztek
Tsak a', hogy tzigányok miként rá szedettek?

Szolgám

Szolgám ruhájokat a' füzesbe vitte,
Semmi bajok nem lesz, vélek el hitette,
Parantsolatomat nékiek meg tette,
Nálam vatsorájok lészen jelentette.

Mondá szolgám, a' mint ő reájok talált
Még akkor is a' só gyomrokba operált,
Ki nyárfa tövébe kukorodva purgált,
Ki hasát meg fogván, görnyedezve járkált.

Még is tsak el jöttek estve 8 órakor
Szóltak, hogy veszzen el a' Tsászári Doctor,
Pokolba, és vele; azson átkozott por,
Mert azzsal rajtunk vólt azs Erdegi ostor.

Uram! a' Lelkünhet, azs úgy által járta,
Hogy tzimbalmos Bátyánk, már halálát várta,
Gyomrunkat, bilünket, rú túl fel zsavarta,
Ködökünket is majd hogy ki nem csafarta.

Turgyelunkat ugyan lóritánk bé felé,
Nem inehetett vóna, gombos tö is belé,
De az a' gyilkos por, tsak mind elé elé
Igyekezett, hamar gatyánkat is tellé.

Mondottam Barátim! nagyót vétettetek,
Hogy a' port bé vévén, mingyárt förödtetek,
Valamint én tettem, ti úgy nem tettetek,
Azon nap, nem másnap, fördeni mentetek.

Debretzenből, Jan. 12-dikén. „Az ide-
való külső Tanátsnak (Kommunitásnak)
Csáti György nevezetű érdemes Tagja, sok
esztendei tapasztalása után; egy köz-hasznú
munkát készített a' méhélszségről; mellyet
Ns *Bihar - Vármegye*' Fő - Ispánnya Gróf
Teleky Sámuel ő Excell. jának ajánlva szán-
dékózik világ eleibe botsátani. — Sok jó-
akarói', 's tisztelői' kérésére, reá vette ma-
gát a' mi nagy Concionátorunk, *T. Hunyadi*

K

Fe-

Ferentz Úr, hogy a' maga prédikáttzióit nyomtatásban ki-adja; annyival is inkább, mivel nem kevés megilletődéssel tapasztalta, hogy neve alatt, de magának minden tudása nélkül, némelly hijános munkákat kezdtek mások közönségesekké tenni.“

J e l e n t é s.

A' *Magyar Kurir* nevü Újságnak ezen esztendőben költ első árkusában következő Levél olvastatott:

Buda 29 Dec. — „*A' leg tisztább búza között is találatik konkoly, és hol van az a' tiszta finum arany, melly között semmi salak ne volna?* Ugy esett értésünkre, hogy a' Gömör Vármegyebéli *Evangelikus* Esperest *Coroni Fridrikh* Uram, a' Papi *Hierarchiának* támogatására, a' *Zsinat* előtt készített *Diatribé* nevü Munkáját, egy Fő Minis-ternek, a' *Zsinaton* oly kérés mellett küldötte Bétsbe; hogy azt ő Felségének benyújtsa, és a' Szerzőnek *K i r á l l y i* oltalmát munkálódjék ki. Ennek igazságát (szóll a' Tudósító) magam is tapasztaltam; midön a' Könyvet a' Ministernél szemeimmel láttam. Ezen munka, a' maga veszedelmes következéseire nézve, a' külső Rendben lévőket nagyon és méltán érzékenyítette; azért — kéttségkívül tartván a' gyanus Szerző maga is a' meg érdemlett üldözéstől, ezt kívánnyanya vala le irt szándékával gátolni — de, az edgyügyűség bordájában szöött gonosz tzelú munka maga magát elárulván, egy olly böltis Minister által félretétetett. — A' Papi Rendnek az Uralkodásra való vágyódását tsak ebből is láthatja a'

Ku-

Kurir; mi pedig, kik a' Zsinatbau velek e' felett edgyütt vetélkedtünk, kedvetlenül tapasztaltuk. Egy húron pengett e' részben mind a' két Zsinat, és mint egy öszve esküdteknek lenni láttatnak vala a' jó Atyák, hogy az Ekklesiáknak Uraikká teshessék magokat. — Az említett Aug. Evangélikus Esperest, *Petrovits* Püspök Urnak is küldött egy Nyomtatványt ezen *Diatribájából*. “

Ezen Levél ellen egy irás érkezett hozzánk *Rév. Komárom Városából*, 's arra kért bennünket az érdeemes Szerző, hogy Irását iktatnánk bé Munkánkba: melly kérést a' midőn örömmel tselekefzünk, jelentjük egyszermind, hogy mi minden más, hasonló illendőséggel készültt Irásokat is kezek lészünk *Magyar Hirmondónkkal* közre botsátani, akárki küldendi is azokat hozzánk.

Komáromból, Jan. 10-dikén.

Itélje meg maga, a' részre hájlás nélkül igasságot szerető Haza, ha meg álhat e' a' Kereszténység és az Emberiség 's igasság Törvényével: az egész Magyar Országi Protest. Egyházakat, az egész Haza, és a' Világ előtt minden elégséges ok nélkül így motskolni? én ugyan T. T. Esperest *Coroni* Urnak bérlett *Prókatorja* nem vagyok: de lehetetlen volt, a' Hazát figyelmetessé nam tenni, illy méltatlanságokra. A' *Budai* írónak elméjét és szive' minéműségit, az ő saját irásából könnyen meg esmérhetni. Engemet egy ide volò K-Úr tett leg elsöben vigyázóvá arra, a' *M. Kurirból*, a' ki nem Protestáns létére is, undorodással említetté azt.

T. T. *Coroni* Urnak *Diatribéje*, olly ártatlan munkátska, hogy akárki, miuden meg ütközés nélkül olvashatja azt valaki az igasságot szereti, és a' tífzta búzáat is konkolnak nem kiáltja lenni. Mert hogy azt állittyá fölöle a' *Budai* Író, mintha ő abban,

az

az Eggyházi Hierarchiának felállításán dolgozott volna: a merő képzelődés. Ugyan is, szinte tsömörlésre halhatni már másfel esztendőtol fogva, ezen talp kö nélkül lévő állitást, némelly Protestáns Eggyháziak felöl, sokáktól, a' kiktöl még elébb azt kellene meg tudni: mitsoda a' Hierarchia? hiszem a' M. Országi Protest. Eggyháztaknak külső állapotjuk is olyan, hogy, ha közönségessen akarnának, se állit hatnának fel Hierarchiát, melly egyátallyában, Világi hatalmat, fényes tisztességet és kivált gazdag jöszágot 's jövedelmet kíván. De a' ki tudja, melly silám jövedelmek van a' M. Országi Protest. Eggyháziaknak és minémü el állyasodott állapotban vannak ök, egyikét se keresi körültek, 's az ő általak fel állitandó Hierarchiáról se álmadoz. Legalább nem motkolja öket álmadozásában.

Senki se hidje, hogy egy ilyen merő pökhálóhoz kapdoznának ök, 's úgy vélem T. Coroni Úr se arra tölöz. Hanem a' Magyar Országi Evang. Eggyháziaknak eredeti természetes és Törvényes állapotjukat akarta ő a' tisztes Publikum eleibe adni. Ebben pedig, hogy igazán és mindeneknek meg sértése nélkül irt, a' ki Anyaszentegyházi történeteinket, eredeti rendtartásainkat, Ekklesiái régi Canonainkat, sőt M. Hazánknek ősi farkalatos Törvényeit tudja maga meg ítélni. Szomorú dolog, hogy még is üldözésekkel fenyegeti ötet azért a' Budai Iró.

Lám a' múlt Ország - Gyülésén, mennyit nem szöllottak és irtak némellyek Polgári törvényes Jussaink mellett: még sem halljuk vagy tapasztaljuk, hogy valakinek üldözéseket kellene azért szenvedni! az Úr Jésusnak jól tévő tudománya, még az Isten tagadókat, és nyilvánóságos eretnekeket se engedí üldözni! hát az Evangéliom szolgálai, ezeknél is alább valók lesznek e' hogy tsak ő nékiek kelljen mások üldözéseiknek tárgyul ki-tétetteknek lenni! - de úgy láttatik, mintha e' száznak a' végén, tsak az Eggyházi rend volna sokaknak tövés gyanánt szemekben, söt mintha ök volnának azon botránkozásnak kövei, mellyeken más minden, kényén kedvére tapod-

pedhatna. Ugy Je mit mondanak ehez a' kívül valók?

Maradjon meg kiki, és járjon el híven abban a' hivatalban, a' mellybe állítottatott 's ne igyekezzen másnak igasságos és törvényes jussainak és betsületének lerontott hantjain maga jussait és bets. nevelni! Mind az Eggyháziak, mind a' Világiak költsönessen a' Haza boldogulásán dolgoznak! eggyik nélkül se lehet el 's nem boldogúlhat a' közönséges társaság! eggyiknek sints a' másikán e' részben el allyosító jussa! ha valaki az Eggyháziak közül, ne talám a' levegőbe tsapdozna: várjuk el, van tgazság ki szolgáltató, Vallást és embert szerető Leopoldunk, a' ki előtt most a' Proteftánság' Eggyházi ügye, le tétetve vagon. Ő mindenikét a' maga természetes és Törvényes helyére fogja állítani! mi mind a' két részt az ő alatta valói vagyunk; ne mesterkedjünk tehát idegen dolgokban; ne gyűlöljük, és gyűlölségből ne igyekezzünk eggyikünk a' másikunkat üldözni, mert ez a' Kereszténység motska, mi pedig mind a' szelid Jesus tanítványi, Keresztények vagyunk!

A' M. Kurirnak Budai Levelezője, alig ha el éri a' tzélját T. T. Esperest Coroni Ur Diatribeje iránt; --- sőt ő néki köszönhetni majd, hogy ezután többen olvassák, és jobban gondolkodnak az abban lévő dolgokról, még talám olyan nagyobb helyeken is, mint a' hol a' Budai Író félre tétetve látta azt; vagy talám, hogy majd még bővebb munkák is jönnek e' dologban, a' világ eleibe.

T u d ó s í t á s.

A' tsudálkozás mind illetlen, mind igen káros indúlat az emberekben. A' tsudálkozás a' Tudatlanok' tulajdonsága, mert a' ki a' dolgot érti, az azt tsudálni nem szokta. A' tsudálkozás, mint egyéb indúlatok is, az elmének természeti tsendességét háborítja, az okosságot egy darabig meg köti, 's mint a' sebes zúgó patak a' mit talál, úgy ez is az el.

elmének igazságos helybe hagyó tehetőségét erőszakosan el-ragadja. — Talám senki se tudta a' *Philosophusok* közzül, ezt az indúlatot másokban annyira fel gerjeszteni, mint ama' hires *Königsbergi Professor Kánt* egy Munkájával, mellyet *A' tiszta Okosság' vizsgálásának* (*Kritik der reinen Vernunft*) nevez, mellyben a' régi *Philosophiát* fenekestül felfordítani, 's annak le romlott köfalaiból akar eggy újj alkotmányt építeni. *Kánt* a' látható 's tapasztalható Dolgok' tulajdonságának nagy részét, a' gondolkodásra megkivántató minémüségékké (*conditiones subiectivae sentiendi cogitandique*) teszi, 's igen mesterséges *Idealista*. Ő, a' vélekedési, 's különösen készített erősségei eleibe sűrű homályt húz, mellyen által látni akárkinek is kivált gyenge Tanúlónak, nem kis dolog. Más Országokban régen gyötrik már magokat az Iffjak, a' *Kánt'* munkáinak megértésével, 's *Német Országban* némelly Tanulók meg is tsábultak a' *Kánt'* olvasása miá. Azzal ditsekednek még mostan is a' *Kánt'* Követői, hogy a' velek ellenkező Tudósok közzül senki még eddig őket meg nem érthette. — Az oka e' gonofznak, úgy itélem, nem egyéb, hanem a' *bámulás*, 's a' munkának előre való rendeletlen imádása. A' *Kánt'* munkáiban az *elektrizáló erő*, a' mély gondolkodáson kívül, kiváltképpen a' homályos irás' módjában, az új szókban, a' néha 30 sorból álló *periodusokban*, a' melyeknek eleit a' végivel a' gyenge emlékezésü elme öszve nem kötheti, a' tapasztalás alá

alá nem vettetett gondolatokban (*abstractæ cogitationes*) egy szóval az érthetetlenségben vagyon. — Én, hogy mind a' *Kánt* Ur' pártján lévõ *Jacob*, és *Reinhold*, *Hálai*, és *Jénai* Professor Uraknak meg feleljek, mind pedig a' *Természeti Böltselkedést* (*Philosophiát*) szerető Iffjak előtt a' *Kánt*' munkáit esmeretessé tegyem, 's sokakat a' *tsudálkozástól* meg - szabadítsak; egy kis Oskolai Munkátskát készítek, illy felül való irással: *Dubia de Initiis transcendentalis Idealismi Kantiani*. Azzal, hogy én e' Könyvetskét irván, *Kántot* tökéletessen meg - értettem, nem ditsekedem; tsak akartam én *Kántot* meg érteni; melly igyekezetem mire mehetett, azt a' tudós Olvasó' itéletére hagyom. Senkit, minthogy igen kitsiny is lessz a' Könyv, előre való fizetéssel nem akarok terhelni; tsak azt akartam jelenteni: hogy ilyen Könyvetske is fog nem sokára prés alá adatni; mellyel ha a' tanulni szerető Iffjaknak szolgálhatok, nagy örömömre lézen.

Rozgonyi József,
Losontzi Prof.

* * *

* * *

* * *

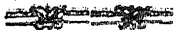
A' Kathedrai Gyűjteménynek következő Darabjai: úgymint a' 3dik és 4dik találattani fognak a' szokott helyeken, József napi *Pesti Vasárkor*, és utánna.

Következendõ tzimü Munkák jönnek *Posonyban*, *Véber* Knyomt. Úrnál, világ eleibe:

Broug.

Broughtonnak a' Religióról való Historiái Lexicona, a' mellyben a' Világ kezdetétől fogva a' mai idöig a' Pogányoknak, Zsidóknak, Keresztényeknek, Mahummedánusoknak Tudományok, Isteni tiszteletek, Ceremoniájik, Szokásaik, Hellyeik, Személlyeik, Irásaik azoknak történetekkel együtt elő adattatnak; magyar Nyelvre fordította és sok eredeti Articulusoknak meg - bővitésekkel, sok újaknak hozzá adásokkal, a' Szent és Világi, Régi és új Historiáknak és Könyveknek meg értékre ki botsátotta Mindszenti Sámuel. A' Rév Komáromi Evang. Reformáta Ekklesiának Prédikátora.

Universa Historia Physica Regni Hungariae, Secundum tria regna naturae concinnata A Joanne B. Grossinger Archi-dioeceseos Strigon. Presbytero.

A'

TSASZARI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Költ *Bétsben*, Bódog Asszony-Havának
(Januáriusnak) 31-dik napján, 1792.

Béts.

Hazafiúi repeső örömmel közöllyük azon Atyai Rendelését jó Királyunknak, melly szerént kegyelmessen méltóztatott ő Felsége rendelni, hogy azok, kik magokat Bányászásra akarják adni, ezentúl nem a' *Bétsi Fő Udvari*, hanem a' *Selmetzi Bányász-Kamarához* (*Obrist-Kammer-Grafen-Amt*) tartozzanak egyenesen folyamodni; mellynek is tökéletes hatalmában fog állani Praktikánsokat fel-venni; valamint ellenben a' magokat illetlenül viselőket hivatallyokból le-tenni. A' *Selymetzi Bányász* kama-

L

rá.

rának Fő Grófja (*Obrist-Kammer-Gráf*), most Báró *Mitrovsky*. — Ugyan ezen Fels. Királyi Parantsolatnak ereje szerént, azon Praktikánsok, kik a' Magyar, és Erdély Országi Bányáknál semmi hivatalt viselni, vagy stipendiummal élni nem akarnak, arra hogy magokat közönséges helyen examináltassák, nem köteleztetnek. Méltán lehet reményleni, hogy ha *II. Leopoldnak* eddig való bölts Igazgatása alatt is nevedett már néhány Magyar Ifjakkal a' Praktikánsok' száma: ezen kegyes Rendelések után bizonyal kevésbé fognak idegenkedni Magyarjaink attól a' valóban nagy, és hasznos Bányászi tudománytól; úgymint a' mellynek tanulása által tudják, hogy szülött Földjöknek bővebb esmeretére juthatnak; 's a' kik közönséges Tifztségeknek viselete által kívánják magokat és Hazájokat boldogítani: bőv. jövedelmü Bányász-hivatalokat kaphatnak. — Mennyi költséget nem tesznek az *Anglusok, Németek, Spanyolok, Svédok*, 's másidegen magános Emberek a' végre, hogy a' két Magyar Haza' gazdag Bányait láthassák, 's az azok körül gyűjtött tapasztalásoknak hasznát vehessék a' magok Hazájokban.

Serkentsen ez a' mindennapi gyakorlat példa bennünket Magyarokat; de serkentsen bennünket a' *Selymetzen* dolgozó Bányász-Deputátziónak meg. betsülhetetlen szándéka is, melly azt végezte, hogy a' mostan felállítatandó Bányász-Törvény-Székeknek (*Fora Judiciaria Montana*) bé-ültetések

vé-

vége, mind Magyar Hazafiak terjesztellenek
 ő Felsége eleibe.

Azt rebesgetik itten, hogy a' *Nassau*
 Hertzeg, (kiről közelébb irtuk, hogy jelen
 volt, Gróf *Zichy* Ferentz ő Exc. ja' báljában)
 az *Orosz* Tsáizárné' Küldöttje lett légyen a'
 mi Udvarunkhoz a' Frantziák' dolgában:
 és hogy szerentsés előmenetellél járt el a'
 reá bizott dologban. Harmintznégyszer
 Emberünk van indulóban, hová? azt még
 nem tudjuk. — Tegnap magához hivatott ő
 Felsége egy Gr. Urat, 's meg parantsolta néki,
 hogy készen legyen: mert hólnap, (az az:
 ma) útra kell néki indulni reggeli 8 órakor.
 Meg jelent tehát ma az ő Felsége' Kabi-
 nétjában: de azt a' választ vette, hogy még
 nem készek mind az Irások; azért jelentse
 magát hólnap 7 órakor: 's a' posta-lovakat
 készen tartassa maga számára.

Ma, fényes bált ad a' *Nápolyi* Követ
Marquese Gallo.

Úgy értettük, hogy az itt őrizeten lévő
Jaquemin Vasas Regimentje, el fog innen
 marsirozni; hanem még eddig magok se
 tudhatják a' Regiment-béli Tiszt Urak is:
 hová? *Tseh Országba* é? vagy *Ausztriai*
Belgyiomba?

Ő Felségének, a' napokban ki-adott
 rendelése szerént, ezután az Udvari Kántzel-
 láriák' Protokollumának (Jegyző Könyvének)
 más formája lesz, mint sem eddig volt,
 onnyiban; hogy ezentúl, elől egy különös
 Szakaszban mind azon dolgoknak summái
 íródnak egymás után, a' mellyekre ő Fel-

sége maga adott Resoluziót, csak ugyan ezen ő Felsőge' Resoluzióival együtt. Ezek után következnek a' több dolgok, a' Referendáriusok' sora szerént azon rendben, a' mint referáltattak.

A' *Ferentz Fő Hertzeg'* elől-ülése alatt fel-állítottatott Katonai Kommisszióhoz, Fő-Vezér Gróf *Collorédó József'* helyébe, Lovaság' Generállya, 's a' Német Testőrzők' Kapitánya Gr. *Nostitz* tétetett Assessorrá ő Felsőgétől; Generálmájor *Mikovinyi Úr'* helyébe pedig Gen. Májor *Sternthal*.

Mészáros Generális Úr, ki eggy, ezen Kommissziónak Tagjai közzül, itt vagyon már négy napoktól fogva.

Katonai Promótiók.

A' *Mitrovsky'* gyalog Regimentjénél, Obersterré, 's Regiment - Kommandánsá (Kormányozóvá) lett, az ugyan azon Regimentnél Oberstlieutenántságot viselt *Gummer* Úr. Ennek helyébe pedig Oberstl.ságra lépett a' volt első Májor *B. Bender*, kit ismét volt második Májor *Stenzsch* Úr váltott fel az első Májorságban. — A' Nemes Magyar Testőrző Seregnél Májorságot viselt Gróf *Pálffy Leopold* ő Nsága, Nádor-Ispán ő Fő Hertzegsége mellett vagyon nem csak valóságos Katona Fő Strásamesteri rangal; hanem egész fizetéssel is.

Az uralkodó *Saxen - Coburgi* Hertzeg' második Fia Hadnagyá lett, a' *H. Coburg'* Dragonyos Regimentjében.

Magyar

Magyar Ország.

A' *Török* Követről, két betses Levelek érkeztek hozzánk *Pest*ről. A' dátumokban (napok' fel-jegyzésében) különböznek egymástól. Mi a' mint vettük: úgy közöllyük.

*Pest*ről, Január. 25 dikén.

„A' *Török* Követ, nagyon siet *Bét*s felé; azért is sokkal sebesebben folytatta az útját *Erdély* es *Magyar Országban*, mint ki volt előre tsinálva, 's a' *Magyar Hírmondóban* is hirdetve. Jan. 23 dikán *Latzháznán* halt. Onnan meg indúlt 24-diken, 's néhány órákig *Soroksáron* múlatott, 's ide délutáni két órakor érkezett. Innen elibe küldettek a' *Város'* határáig, Ns *Pest Vármegye'* részéről: *Radvánszky János* Fő Szolga-Biró, 's *Darvas János*, és *Újfalusi Ferentz* Al Szolga-Biró Urak, *Nádorispányi Formaruhában*; a' *Város'* részéről pedig: a' *Város'* Kapitánnya, és *Strásamestere*, egynehány lovas Polgárokkal együtt. Katona Kisérők, a' *Ferentz* Fő Hertzeg' *Vasas Regementjéből* voltak melléje rendelve. Maga a' Követ, a' *Veje*, és Fő Tisztjei, öt fedeles kotsikban ültek. Bé-jövéen a' *Városba*, valahol tsak *Dámákat* látott: mindenütt nagy maga meghajtásával, 's kezének a' mellyéhez - való vitelével tisztelte azokat. A' *jövendő - béli* *Veje*, harmadik kotsiban érkezett utánna. Sokan, *Leánynak* gondolták itt. Irták az Urak felöle, hogy szép *Iffjú*. Én sem hozom kétségbe a' szépségét, ha *Török* ízlés szerént kell itélni; de azonban azt is meg-valloin, hogy

hogy nintsenek azok a' finom vonások az ábrázatjában, mellyeket mi valóságos szépeknek tartunk. — Maga a' Követ, főbb Tisztjeivel együtt, a' *Fejér hajó* nevezetű vendég fogadónál vagyon szállva. Őrizetére egy Fő Hadnagy van rendelve, a' Gr. *Gyulai* Ns Magyar gyalog Regimentjéből, Fő Hadnagyot illető számú Katonasággal. — Midőnbé szállott a' Követ a' vendég-fogadóba: már akkor készen volt az ülő és fekvő helye. Bé érvén a' szobájába, mindjárt is fel kuporodott törökösen a' szoffájára (ülő helyére). Egy, drága kövekkel kirakott markolatú, 's vertt ezüst hüvelyű kard függött a' feje felett, a' mint a' szoffán ült. A' körülötte szolgáló négy vagy öt Törököknek, ezüst tsörgös bot volt a' kezekben. — Az ágyát, szép selyem paplan fedte; a' két párnája hajai, drága *brokadból* készültek. — Teste állására 's formájára nézve, egy rövid szakállú kisdud fekete Ember a' Követ. Mintegy 40 esztendő. — Hertzeg *Koburg* tegnap estve nálla volt. A' Követ a' szoffáján, ő Hertzegsége pedig előtte egy széken ült: úgy beszélgettek. Estvére sok Uraságok mentek hozzája, 's hívták *Personális Ürményi József* ő Excell. jához mulattságos Társaságba; a' hol hét óra után meg is jelent. Onnan, bizonyos idő múlva, a' *Hét Elektorok* tzimű 's nevezetű vendégfogadónál tartatott Bálba vitetett. Nádor-Ispány ő Fő Hertzegsége is jelen volt itten, de állortzásan és mask. Ma, a' *Ján' Kazinójába* minden *Budai*, és *Pesti* Uraságok öszve sereglenek. Ott is meg fog tehát jelenni Követ ő Méltósága, még

pedig nagyobb parádéval a' tegnapiánál. — *Pestről*, *Vátnak* veszi útját azért, mert annyi bagázsiát, mint a' mennyi néki vagyon, nem lehetne a' mostani környül-állásokban tíz napoknak előtte által szállítani a' Dunán. A' melly paripákat viszen magával ajándékba, rész szerént *Arabiai*, rész szerént *Persiai* fajták. Nagyobb részént seregély - szürkék, vagy szek - sárgák. Nem nagyok, mert 14 markoson, és két hüvelykesen fellyül alig van négy, vagy öt közzülök; de vagynak a' nagyságon kívül más szép tulajdonságok benne, mellyekre nézve meg - érdemlik, hogy egy Tsászár' istállójában legyen helyek. — A' Török Követnek, minden napra három száz piafter jár a' mi Udvarunktól.“

Pestről Jan. 26-dikán. „Tegnap, dellyesti 12 óra előtt kevéssel, érkezett ide a' Török Követ *Lázháza* nevü Helységéből a' *Kis-Kunságnak*, melly Helység *Pesthez* két Postánnyi járó föld: hanem még tegnap előtt itt vólt már 25 szekér bagázsiája, mellyel jött a' *Testardar* vagy Kintstartó is, néhány Zsidók, és Strásák Társaságában. — Sok Nemesség és Polgári Katonaság ki ment a' Követ eleibe: kinek Városunkhoz lett közelgetésével meg szállaltak *Buda* Várában az ágyúk, 's *Pesten* a' mozsarak. Maga a' *Fejér hajónál* vagyon szállva; a' tselédjei pedig a' *Bárány* vendégfogadóban: mellynek udvarán egy konyha vagyon készítve: azon sütnék főznek a' Török szakátsok, majd harmintzig való réz edényekben. A' *Budai* főbb Uraságok is mind ide által várták a' Követ el érkezését. Könnyen által jöhettek:

mi.

mivel egésszen el ment a' *Duna* jege. — Mind-
 járt tegnap estve mulattságban volt a' Követ
 Personális ő Kegyelmességénél. Ivott tsu-
 koládét, 's fánkókat is evett. A' Társaság-
 ból Bálba ment. Sokat nevetett a' Maska-
 ráknak, mellyek miad meg jelentek előtte.
 Egy Szultánét ábrázoló Maskara is volt
 a' többek között; de ez nem tettett néki,
 mint ezt szóval is ki nyilatkoztatta; *Sok kell*
úgymond ahhoz, hogy valaki, egy Szultán-
ét ábrázolhasson. Ma, tizenkét óra előtt az
 Universitas Könyvtárját nézte meg. Minde-
 nen; de főképpen az *Arabs* Könyveken ál-
 mélködött. Be írta magát a' Vendégek jegy-
 ző könyvébe. Alkalmas hozzúra telt az
 Irása, mellynek ide megy ki az értelme: *hogy*
ő örül azoknak a' nagy elő meneteleknek,
és mindeneknek jót kíván. Dél után a' Grá-
 nátérosok Kaszárnyájába megy, a' hól a'
 Katonai chórus török musikával fogadándja.
 Estvére jelen lessz a' Játék néző helyben.
 — Hólnap a' Természet Orzága Szülemén-
 nyeinek tartó helyét (*Museum Naturalium*)
 az Universitas Ispotályát, és az Anatómi-
 ához 's Chirurgiához tartozó vialz készülete
 ket (*praeparata cerea*) fogja meg nézeget-
 ni. — Holnap után indul innen *Vátznak.*
 Sok drága matériák vagynak az ajándékok
 között, mellyeket magával viszen. Minden
 látogatókat ízivessen fogad. Keményen tart-
 ja az Embereit, Leg első gondja is a' volt
 mihellyt ide érkezett, hogy meg verette azo-
 kat, a' kik az úton valami tsint tettek. —

Vala-

Valamelly *Kún* Kis-Birón két vágást tett késsel egy Embere; de mivel setétben esett a' dolog: nem tudódhatott ki a' gonosztévő, következésképpen meg sem büntettethetett.— A' tanuló Iffjúsághoz, különös barátságot mutattak a' Török Szakátsok: mert a' nézésből enni szóllították. Az Iffjúság se sokat vonogatta magát. “

Budáról, Január. 26-dikán. „*Moháts Mező-Városának* 47 esztendőktől fogva nagyon már *urbariális* pere a' *Pétsi* Püspökséggel, mint rendes földes Urával. Ezen ügynek vég-képpen - való el-igazítására, még a' múltt esztendő' utolsó hónapjában méltóztatott ő Felsége, Kir. Biztosnak kegyelmessen ki nevezni Ns *Pest Vármegye'* Adminisztrátorát Gróf *Brunsvik József* ő Exc. ját. Melléje rendeltetett Aktuáriusnak, a' Fels. Helytartó Tanáts által, Praktikáns Nemes *Szabó László* Ur. “

Szent - Endrőről (*Pest - Vármegyéből*), Januárusn. 20-dikán. „Különösnek tetszik, csak el hiszem, az Urak előtt, hogy én egy olyan helyről botsátom barátságos Levelemet az Urakhoz, a' hol tsupa *Rátsok*, és egynehány *Tótok* lakoznak, 's ide kérem a' *Magyar Hírmondót*. Ezt valóban magam se gondoltam volna; de hogy így tettett a' *Fő Végzésnek*, állapotomat mostanság intézni, háládatos szívvel meg-nyugszom rajta. Én itten a' *Budai* Püspöknél *Popovits Dienes* ő Nságánál vagyok, ki is a' maga 22 esztendő

dős Fiának tanítását reám bízta. Most elein-
ten az Iffjú' természetének, és *Konstántziná-*
polyban szerzett tsekély Görög tudományá-
nak ki-tapogatásában fáradozom; hogy en-
nél fogva, szerentsésebb előmenetellel fog-
hassak Oktatói kötelességemnek tellyesítésé-
hez. Püspök ö Nagysága, nagyon szereti
a' tudományokat; sajnálom, hogy keveset
lehettem még ekkoráig társaságában. A'
Görög Karátson, és Újj Efztendő Innepeket
Budán 's Pesten töltötte. Jan. 14-dikén haza
jött, hogy 17-diken a' Vizkeresztü pompás
Misét a' Kathedrále Templomban maga vi-
hesse véghez. Midön a' Királyért, a' *Karlo-*
vitzi Metropolitáért (*Stratimirovits* ö Exc.ért)
's a' *Budai* Püspökért lett volna esedezés a'
Mise közben: mosarak durrogtak a' Temp-
lom előtt. Ezen Innep' estvéjén ismét *Budára*
ment ö Nagysága, hogy ott a' Nádorispányi
Bálban jelen lehessen. Más nap vissza tért
Szentendröre, 's 18-dikon, a' sok harangok'
zengése alatt, egynehány kotsikkal *Betsbe*
indult; a' hol két hónapokig fog múlatni. "

Posonból, Vizöntőnek (Januáriusnak)
15-dikén. „Itt most egyebet se hallunk a'
szomorú eseteknél. Eppen ma történe egy
különös. Két *Lamatsi* Tót Parásztok, fát
hoztak bé gyalog izánon. Mind ketten új
Házasok voltak, 's Apára testvérek. Velek
völt a' Sógorok is. Minekutánna el-adták
vólna a' fát, bé-tértek egy bor-házba, 's
meg-ittak három ittze bort. Hogy a' bor'
árrát kellett ki-fizetni, több talált egy grés-
livel jutni a' kissebbik testvérré, mint a'

Bát-

Bátya fizetett volt. Kevés idő-vártatva, kéri a' gréslit a' Bátyától. Ez ígérte, hogy más alkalmatossággal ő fog majd többet adni. De tsak nem hagyta félbe a' kissebb a' zsarolást. A' sok versengés után öltre mentek. A' Sógorjok, vátig akarta őket egymástól elváltatni; de látván, hogy fejszéhez kapott a' kissebbik Atyafi, békét hagyott ő a' közbenjáróságnak. Jobb is volt: mert talám ő járt volna úgy, mint a' nagyobb testvér, kit úgy tsapott a' fejsze' fokával nyakszirton a' kissebbik Atyafi, hogy az legottan le-dobbant. Ezzel meg nem elégedett a' verengező, hanem a' vékonyát is bé vágta a' földön heverő Bátyának; és így néhány szempillantások alatt egésszen ki-végzette azt a' világból. El fogták a' gyilkost, és már most reszket a' reája ki-mondandó sententziától. “

Erdély Ország.

Szász-Város, Január. 15-dikén. „Elérkeze *Kolosvárra* is az a' kegyelmes parantsolatja ő Felségének, melly Nemes Hazánk' Követtsége' fel-menetelét meg-engedi, 's annak maga Királyi Széke eleibe-való bortsáttatását kegyelmesen ígéri. Fel is indultak már, ezen Köz-jóra ki-neveztetett Ns Hazafiak olly tzállal, hogy Febr. 15-dikére *Bétsben* lehessenek; kiknek betses neveik im' e' következők: Gr. *Gyulai József*, B. *Bornemisza János*, Gr. *Teleki Lajos*, és Gr. *Bethlen László*; Tanácsos *Gál János*, Tanácsos *Soterény Mihály*, Itélő-Mester *Türi László*, Itélő-Mester *Cserei János* (de a' kiről most értök, hogy beteg), *Tarotzkai*
Mi-

Mihály, Sárosi Sámuel, Barta Móses, Rosenfeld Fridrik, és Tartler János Urak.

A' *Kolosvári* vig Farsangolás' hire, ide is el-hatott. Minden héten három Bál, és ugyan annyi Játék-darab szokott tartatni; zengedez a' *Splényi* Regiment' Bandájának érzékenyítő musikája; repdesnek a' *Langaus* nevü tántzok *). Rakva vagynak a' Biliárdok. Folynek e' mellett a' Fő Méltóságok' estvéli Játékjaik, mellyek közzül egyekben a' minap olly szerentsésen jádzott egy Kapitány Ur, hogy egy arannyal, hatvan's egy, néhány aranyakat nyert.

* * *

* * *

* * *

Nápoly Városába, ezen hónapnak 6-dikán érkezett szerentséssen, a' *Magyar Ország*i Tekintetes Státusok' és Rendek' méltó Küldöttje Gróf *Szétseni Ferentz* ő Kgylsége. — Eggy érdemes Hazánkfia, a' ki az ő Excja leg kedvesebb úti Társai közzül való, következő betses tudósítását útasította hozánk *Nápoly* Városából: „Tudják kedves Barátim, hogy mi *Bétsből* Dec. 8-dik napján írdültünk el. *Lintznek*, *Szaltzburgnak*, 's *Inaspruchnak* vettük útunkat azért, hogy el-kerülhessük azon sebes folyó vizeket, mellyeken, ha *Grétznek* mentünk volna, által kellett volna mennünk; a' mellyeken pedig, mivel nintsenek hidak, alkalmatlan, sőt gyak-

*) Ezek a' tántzok, meg vagynak tiltva *Bétsben*.

gyakran igen veszedelmes is az által - menetel, kiváltképpen a' *Velentzei* Közöns. Társaság' birtokában: mert ha vagy egy kis eső esik, vagy pedig egy két óráig tartó nap - fény fel találja olvasztani a' határos *Tirolis'* hegyein meg - feneklett havat: már mindjárt hirtelen meg - áradnak. — *Lintzbe*, Dec. 10-dik napján érkeztünk. Ez, nagy és szép Város, *Austriának* az *Enns* (*Onasus*) vizén túl - való részében. Meg - tekintettük itten amaz esmeretes Tsászári nagy gyapjú-manufakturát, vagy Fabrikát, a' melly 86 ezer Embernek ad munkát és élelmet. A' Városon kívül vagyon roppant épületekben, és valóban meg - érdemli, hogy jól meg - nézze minden, valaki *Lintzbe* megy. A' gyapjat fonó személyeknek száma tsupán maga reá megy 40 ezerre; a' Takátsoké pedig mintegy 6 ezerre. De se ezek, se amazok nem laknak öszveséggel a' Fabrika' épületeiben; hanem a' szövőknek ugyan leg nagyobb részek szerte széllyen vagyon *Austriában*. A' fonók nem tsak *Austriában*, hanem *Morva*, és *Tsch Országokban* is lakoznak, kik mind öszve 60 Faktorok alá vagynak fel - osztva. A' fonni - való gyapjat a' Fábrika' Magazinomából kapják, mellyben mindég áll készen 3—4 száz ezer mázsa gyapjú, *Bulgáriai* nevezet alatt ugyan; de a' melly pedig többnyire mind *Magyar* gyapjú. Fizetéseket a' szeréut nyerik, a' mint szebb és vékonyabb gyapjú - fonalat visznek vissza magokkal a' Fábrikába. — A' Fábrika' épületjében is dolgoznak azonban temérdek munkások. Némelleyek a' gyapjat válogatják ki szépsé-
gē.

gére, és színére; mások kártátsollyák vagy gerebéliák; mások ismét fonnyák, szövik, festik, fényesítik, mangorollyák 's a' t. A' kész materiák osztán nem csak az *Austriai Birodalom'* részeibe; hanem külső Országokba is vitetnek. — Jan. 12-dikén, *Szaltzburgba* értünk. Ez is szép Város. A' magas hegyek, mellyek körül veszik, 's a' mellette folyó *Szaltza* vizének tsavargási kellemetessé tesz a' fekvését. Meg néztük benne, nagy szép Templomán kívül, a' Hertzeg-Érseknek (ez most *Gr. Colloredó Hierónimus*) nyári és téli két gyönyörű házeit, és ugyan annyi szép lovagló oskoláit. Van ezekhez közel, egy említést érdemlő nyílás, úgymint a' melly egy kősziklás hegyen által vagyon ki törve. Hosszasága 134 lépésnyi, magassága mintegy 4 ölnyi; szélessége pedig olyan, hogy két szekér könnyen el-mehet benne egymás mellett. Ezen nyílást, vagy járást néh. *Salzb.Érs. G. Schrattenbach* készíttette volt nagy munkával, és költséggel azért, hogy a' körül belől lakók rövid úton mehessenek a' Városba, a' hová való bé-menetel végett majd egy órányi kerülést kellett az előtt tenni nékiek. A' nyílásnak azon részén, melly a' Város felé vagyon, említett *Schrattenbach* Érsek' képe szemléltetik illy felül-írással: *Te saxa loquuntur*; a' másik részén pedig *Sz. Zsigmond'* szép képe, ezen írással: *D. Q. M. — D. Sigismundo M. — Publico Bono, Commodo, Decoris — Sigismundi Archiepiscopi Salisburgensis e S. R. I. C. de Schrattenbach aeternae memoriae.*

Folytatása következik.

Gabona-

*Gabona-árúloknak, 's vevőknek való
Újságok.*

Ő Felsége' kegyelmes engedelméből, *Ausztriának Fischamend* nevű mező Városában kétszer fog ezentúl minden héten gabona-Vásár tartatni, t. i. *Tsötörtökön* mint eddig is vólt, és *Kedden*. Azon esetkor, ha talám *Innep* találma valamelly Vásár-napra esni; az *Innepet* követő nap fog tartatni a' Vásár. — *Januáriusnak* 28-dikán költ *Pofonyi* Tudósítás szerént négy forinton alól lehet most ott venni a' leg jobb buzának köblit, melly az előtt nyóltz forinton felül is element. Nagyon óltsódnak minden más élelemre tartozó dolgok is.

Elegyes Tudósítások.

Ferentz Fő Hertzeg, eggynehány napoktól fogva hurúto. Tegnap eret vágtak rajta. Kedves Hitvese is változó állapottal vagyon. Ennek kettség kívül az itt mostanság uralkodó ködös idő az oka, melly nagy hasznot hajt a' patikákba.

Tegnap előtt tette le *Bétsben* a' hitet, a' Magyar Országai Kamara' Elölülője *Széchen Sándor* ő Excell. ája. Ez a' Méltóság suspendálta maga hatalmával, a' *Pesti* és *Budai* Hid' Arendátorát *Falk* Urat.

Január. 28-dikától fogva, hadi lábra állítottatott (a' mint értjük) a' *Tsászár'* könnyü Lovas Regementje, 's el-indúlt *Morva Országból*, a' hol kvártélyozott.

A' *Prussziai* Király, nagy megelégedését jelentette, midőn értésére adták a' *Hollandiai* Köz. Társaság' Rendjei, hogy Frigyet kötöttek a' *Bétsi* Udvarral.

Az *Austriai* *Belgyiomban* lévő Seregek, mind úgy fel vagynak készülve, hogy akarmelley szempillantásban viadalra indulhatnak.

Doctor Detsy Sámuel Úr alázatosan kéreti általunk azon érdemes Hazafiakat, a' kik a' Magyar Szent Koronáról szolló könyvére az elő fizetést bé veték, hogy ezen pénzt, az előre fizetőknek érdemes neveikkel együtt Februáriusnak utolsó napjáig, vagy az úgy nevezett Delisántza Posta szekér által, vagy más módon hozzá fel küldeni ne sajnállyák, fáradságoknak jutalmát, az az százból tizet magok számára le vonván. Igéri azon könyvnek, melyre érdemes hazafiak praenumeráltak, jövő Mártiusban léendő le küldését, leg alkalmatosabbnak lenni itélvén azoknak le szállításokra a' jövő Pesti Vásárt, Eggyfersmind jelenti, hogy még a' jövő Mártiusnak első napjáig bé lehet a' praenumerációt venni, annak elmulása után pedig minden nyomtatvány fél forintal drágábban fog adattatni.

Küldjük a' b b b árkust, az Országgyűléséhez tartozó Aktákból.

